TAFAKKUR ACADEMY

1-son

PROGRESS:

PEDAGOGIKA

+998200161268
@Tafakkur_academy
www.tafakkurjournals.uz

BOSHLANG‘ICH SINFJIARDA ZAMONAVIY METODLARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Mahmudva Mahbuba

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang‘ich sinflarda zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanishning ta’lim jarayonidagi o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Unda interfaol metodlar, o‘yin texnologiyalari hamda hamkorlikka asoslangan yondashuvlarning o‘quvchilarning bilimga bo‘lgan qiziqishini oshirish, mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish va dars samaradorligini ta’minlashdagi afzalliklari tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy metodlarni qo‘llashning pedagogik ahamiyati ilmiy manbalar asosida asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, zamonaviy metodlar, interfaol ta’lim, o‘yin texnologiyalari, ta’lim samaradorligi, pedagogik yondashuv.

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda ta’lim tizimiga qo‘yilayotgan talablar ham tubdan o‘zgarmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi o‘quvchilarning keyingi bilim faoliyati, tafakkuri va shaxs sifatida shakllanishida muhim o‘rin tutadi. Shu sababli boshlang‘ich sinflarda darslarni faqat an’anaviy usullar asosida olib borish zamon talablariga to‘liq javob bermaydi.

Ta’lim jarayonida zamonaviy metodlardan foydalanish o‘quvchilarning bilimga bo‘lgan qiziqishini oshirish, mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish hamda dars samaradorligini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar o‘quvchini ta’lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirib, unda ijodkorlik va tashabbuskorlik sifatlarini rivojlantiradi. Shu jihatdan, boshlang‘ich sinflarda zamonaviy metodlardan foydalanishning afzalliklarini o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

1. Boshlang‘ich sinflarda zamonaviy metodlarning mohiyati

Zamonaviy ta’lim metodlari o‘quvchini bilimni tayyor holatda qabul qiluvchi emas, balki uni faol ravishda egallovchi subyekt sifatida shakllantirishga qaratilgan. Boshlang‘ich sinflarda bu yondashuv ayniqsa muhim bo‘lib, chunki aynan shu bosqichda bolalarda o‘qishga bo‘lgan munosabat va bilishga qiziqish shakllanadi. Zamonaviy metodlarga interfaol usullar, o‘yin texnologiyalari, muammoli ta’lim va hamkorlikka asoslangan yondashuvlar kiradi.

Pedagog olim L.S. Vygotskiy ta’lim jarayonida o‘quvchining faol ishtirokini muhim deb hisoblaydi. Uning fikricha, bola bilimni aynan faoliyat va hamkorlik jarayonida samarali o‘zlashtiradi [Vygotskiy, 1996]. Bu yondashuv boshlang‘ich sinflarda zamonaviy metodlardan foydalanishning ilmiy asosini tashkil etadi.

Boshlang‘ich sinflarda zamonaviy metodlardan foydalanishning asosiy afzalligi o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshirishidir.

O‘yin va interfaol topshiriqlar orqali tashkil etilgan darslar bolalarda ijobiy hissiy muhitni shakllantiradi va bilimlarni osonroq o‘zlashtirishga yordam beradi. Dars jarayonida o‘quvchilar faolligi oshgani sari ularning diqqatini jamlash va eslab qolish qobiliyati ham rivojlanadi.

Zamonaviy metodlar o‘quvchilarda mustaqil fikrlash va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish ko‘nikmalarini shakllantiradi. Masalan, guruhli ishlarda o‘quvchilar o‘z fikrini bayon etish, boshqalarning fikrini tinglash va xulosa chiqarishga o‘rganadi. Bu esa ularning ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantiradi.

N. Abdullaeva o‘z tadqiqotlarida boshlang‘ich ta’limda interfaol va o‘yin metodlaridan foydalanish o‘quvchilarning yosh xususiyatlariga mos kelishini ta’kidlaydi. Uning fikricha, bunday metodlar o‘quvchilarning bilimga bo‘lgan qiziqishini oshirib, mustaqil fikrlashini rivojlantiradi [Abdullaeva, 2018].

3. Zamonaviy metodlarning pedagogik ahamiyati

Boshlang‘ich sinflarda zamonaviy metodlardan foydalanish ta’lim sifatini oshirish bilan birga, o‘qituvchining kasbiy mahoratini ham namoyon etadi. O‘qituvchi dars jarayonini rejalashtirishda o‘quvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda ta’limni tashkil etadi. Natijada har bir o‘quvchi o‘z qobiliyatiga mos tarzda bilim oladi.

Zamonaviy metodlar asosida tashkil etilgan darslar o‘quvchi va o‘qituvchi o‘rtasida hamkorlikni kuchaytiradi. Bu esa ta’lim jarayonining samaradorligini oshirib, barkamol saxsni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinflarda zamonaviy metodlardan foydalanish ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Ushbu metodlar o‘quvchilarning bilimga bo‘lgan qiziqishini kuchaytirish, mustaqil fikrlash va hamkorlik ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etilgan darslar boshlang‘ich ta’lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bois, boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining zamonaviy metodlardan oqilona va maqsadli foydalanishi ta’lim samaradorligini oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Zamonaviy ta’lim talablari sharoitida ushbu metodlarni amaliyotga keng joriy etish dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Vygotskiy L.S. Мышление и речь. – Москва, 1934.
2.Abdullaeva N. Boshlang‘ich ta’lim metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.